

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 maja 2015 roku - nr (...) - Zakład Ubezpieczeń Społecznych

I Oddział w Ł. stwierdził, że E. N. jako pracownik u płatnika składek (...) A. M. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 28 października 2014 roku.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że ubezpieczona już od dnia 30 stycznia 2015 roku stała się niezdolna do pracy z powodu choroby w okresie ciąży,

a umowę o pracę z płatnikiem składek miała zawrzeć w dniu 28 października 2014 roku. ZUS podkreślił, że wnioskodawczyni przez większość okresu zatrudnienia pozostawała niezdolna do pracy. Zdaniem organu rentowego wnioskodawczyni została zatrudniona na specjalnie utworzonym dla niej stanowisku pracy. Pomimo jej długotrwałej nieobecności płatnik nie miała potrzeby zatrudnienia innej osoby, która przejęłaby dotychczasowe obowiązki ubezpieczonej. ZUS uznał, że nie było gospodarczej potrzeby zatrudniania pracownika na stanowisku: instruktor/doradca artystyczny, copywriter, referent ds. marketingu i PR-u.

E. N. poszukiwała jedynie ochrony ubezpieczeniowej w związku z ciążą i macierzyństwem, ale nie świadczyła pracy na rzecz (...) A. M.. Zdaniem ZUS poczynione w toku kontroli ustalenia nie potwierdzają faktycznego wykonywania obowiązków w ramach stosunku pracy przez wnioskodawczynię. Umowa o pracę z dnia 28 października 2014 roku miała zatem charakter pozorny i jako taka jest nieważna, w związku z czym wnioskodawczyni nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym od tej daty.

/decyzja - k. 128 - 130 akt ZUS/

Odwołanie od ww. decyzji w dniu 22 czerwca 2015 roku złożył działający w imieniu ubezpieczonej profesjonalny pełnomocnik, który wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i ustalenie, że E. N. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 28 października 2014 roku oraz wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu odwołania podniesiono, że ubezpieczona faktycznie wykonywała powierzone jej obowiązki na podstawie umowy o pracę zawartej z A. M. do dnia 30 stycznia 2015 roku, kiedy to pojawiły się komplikacje w związku z ciążą. Zdaniem pełnomocnika skarżącej zarzuty organu rentowego są bezpodstawne, bowiem zatrudnienie ubezpieczonej było podyktowane potrzebą gospodarczą pracodawcy. Przyjęcie pozorności zatrudnienia tylko za względu na rozpoczęcie zwolnienia lekarskiego po kilku miesiącach od podjęcia pracy jest zdaniem pełnomocnika ubezpieczonej nieuprawnione, wobec rzeczywistego wykonywania powierzonych jej obowiązków.

/odwołanie - k. 2 - 15/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 20 lipca 2015 roku ZUS wniósł o jego oddalenie, argumentując jak w treści zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie - k. 151-153/

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie. Pełnomocnik ubezpieczonej poparł odwołanie, pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Płatnik A. M. przyłączyła się do stanowiska odwołującej.

/stanowiska stron - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku - 00:01:40 - 00:03:04; 00:19:20 - 00:37:25 - płyta - k. 290/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

A. M. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą C. A. M. od dnia 1 września 2010 roku. Przedmiotem działalności jest branża turystyczna.

Z czasem, od 2014 roku, płatnik zaczęła organizować różnego rodzaju obozy i kolonie. Początkowo organizowała obozy artystyczne, teatralne, taneczne. Później ofertę rozszerzyła i doszły obozy jeździeckie, kondycyjne, przygodowe, survivalowe i inne.

/wydruk z (...) k. 183; zeznania ubezpieczonej - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku - 00:04:53 - 00:06:48 - płyta - k. 290 w zw. z e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 00:09:01 - 00:37:56 - płyta - k. 223; zeznania płatnika - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku - 00:08:53 - 00:11:38 - płyta - k. 290 w zw. z e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 00:39:57 - 01:04:11 - płyta - k. 223; zeznania świadka B. N. - e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 01:14:48 - 01:28:27 - płyta - k. 223; zeznania świadka J. W. - e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 01:28:57 - 01:43:03 - płyta - k. 223; materiały reklamowe - k. 71 - 149; dokumenty księgowo - kadrowe - k. 190 - 200/

Ubezpieczona E. N. w dniu 26 marca 2012 roku ukończyła Wydział Aktorski w Państwowej Wyższej Szkole (...) i Teatralnej im. L. S. w Ł., uzyskując tytuł magistra sztuki. Po skończeniu szkoły współpracowała z Teatrem Nowym i innymi teatrami na podstawie umów cywilnoprawnych.

/dyplom - k. 206; zeznania ubezpieczonej - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku - 00:04:53 - 00:06:48 - płyta - k. 290 w zw. z e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 00:09:01 - 00:37:56 - płyta - k. 223/

Mąż ubezpieczonej – B. N. również jest aktorem, poza tym jest nauczycielem akademickim. B. N. poznał A. M. podczas pracy w teatrze, gdy była ona na jednym z przedstawień, w którym występował. A. M. po przedstawieniu została przedstawiona B. N. przez ich wspólnego znajomego. Wówczas poinformowała go, że poszukuje osób, które chciałyby zostać instruktorami teatralnymi na organizowanych przez nią obozach artystycznych.

/zeznania ubezpieczonej - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku - 00:04:53 - 00:06:48 - płyta - k. 290 w zw. z e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 00:09:01 - 00:37:56 - płyta - k. 223; zeznania świadka B. N. - e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 01:14:48 - 01:28:27 - płyta - k. 223/

Latem 2014 roku mąż ubezpieczonej uczestniczył w obozie zorganizowanym przez A. M. w B. jako instruktor teatralny. Wnioskodawczyni pojechała tam też z córką jako osoby towarzyszące. Wnioskodawczyni poznała wtedy A. M..

/zeznania ubezpieczonej - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku - 00:04:53 - 00:06:48 - płyta - k. 290 w zw. z e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 00:09:01 - 00:37:56 - płyta - k. 223; zeznania płatnika - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku - 00:08:53 - 00:11:38 - płyta - k. 290 w zw. z e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 00:39:57 - 01:04:11 - płyta - k. 223; zeznania świadka B. N. - e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 01:14:48 - 01:28:27 - płyta - k. 223; zeznania świadka J. W. - e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 01:28:57 - 01:43:03 - płyta - k. 223/

B. N. od tego czasu uczestniczy w obozach organizowanych przez płatnika jako kierownik i instruktor teatralny w okresach wakacyjnych i ferii szkolnych. Wykonuje te czynności na podstawie umów o dzieło i umów zlecenia, które zawiera z płatnikiem.

/zeznania świadka B. N. - e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 01:14:48 - 01:28:57 - płyta - k. 223; zeznania świadka J. W. - e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 01:28:57 - 01:43:03 - płyta - k. 223/

A. M. współpracowała wcześniej z wieloma osobami na podstawie umów cywilnoprawnych. Przedmiotem tych umów było m.in. przeprowadzenie autorskich zajęć tanecznych podczas obozu, pełnienie funkcji wychowawcy, opiekuna na obozie. Pierwszą zatrudnioną przez nią na podstawie umowy o pracę osobą był J. W.. Został on zatrudniony w połowie października 2013 roku na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony i zajmował się organizacją biura, obsługą klientów i promocją. Po sezonie letnim 2014 roku zaczął poważnie chorować i z tego powodu często przebywał na długotrwałych zwolnieniach lekarskich.

/zeznania płatnika - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku - 00:08:53 - 00:11:38 - płyta - k. 290 w zw. z e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 00:39:57 - 01:04:11 - płyta - k. 223; zeznania świadka J. W. - e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 01:28:57 - 01:43:03 - płyta - k. 223; zestawienie - k. 184 - 186/

Po obozie, płatnik i ubezpieczona spotkały się dwukrotnie i rozmawiały o współpracy. Wnioskodawczyni miała zająć się poszukiwaniem kadry na obozy, poszukiwaniem klientów rozpisywaniem programów obozowych. A. M. planowała rozwój firmy i poszukiwała pracownika, który mógłby podjąć się takich obowiązków.

/zeznania ubezpieczonej - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku - 00:04:53 - 00:06:48 - płyta - k. 290 w zw. z e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 00:09:01 - 00:37:56 - płyta - k. 223; zeznania płatnika - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku - 00:08:53 - 00:11:38 - płyta - k. 290 w zw. z e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 00:39:57 - 01:04:11 - płyta - k. 223; zeznania świadka B. N. - e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 01:14:48 - 01:28:27 - płyta - k. 223; zeznania świadka J. W. - e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 01:28:57 - 01:43:03 - płyta - k. 223/

Po kilku rozmowach A. M. zaproponowała ubezpieczonej zatrudnienie na podstawie umowy o pracę.

/zeznania ubezpieczonej - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku - 00:04:53 - 00:06:48 - płyta - k. 290 w zw. z e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 00:09:01 - 00:37:56 - płyta - k. 223; zeznania płatnika - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku - 00:08:53 - 00:11:38 - płyta - k. 290 w zw. z e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 00:39:57 - 01:04:11 - płyta - k. 223/

A. M. zawarła z E. N. umowę o pracę w dniu 28 października 2014 roku na czas nieokreślony na stanowisku: instruktor/doradca artystyczny, copywriter, referent ds. marketingu i PR-u. Ubezpieczona została zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem w wysokości 2.774,96 zł brutto. Wskazano, że ubezpieczona ma świadczyć pracę w terenie i w siedzibie firmy przy ul. (...) w Ł..

/umowa o pracę - k. 187 - 188/

W umowie określono zakres obowiązków ubezpieczonej jako:

1. Podstawowy zakres PR i marketingu - (cel: budowanie relacji z klientem):

- Tworzenie i -realizacja prostych strategii marketingowych firmy - kierunki rozwoju zachowujące główną / wiodącą strategię firmy;
- Tworzenie haseł / sloganów reklamowych / nazewnictwa imprez turystycznych / eventów - kreatywny copywriting
- Monitorowanie i kontrolowanie skuteczności działań marketingowych oraz podejmowanie działań naprawczych;
- Monitorowanie reakcji i opinii klientów na temat firmy i podejmowanych realizacji programowych oraz akcji marketingowych, promocyjnych, PR;
- P. kreacje graficzne / grafiki obozowe / kompozycje graficzne;
- Podnoszenie jakości działań posprzedażowych: realizacja newsletterów, prowadzenie facebooka i innych mediów społecznościowych, realizacja mass mailingu, sms marketingu, dodatkowych działań mających utrzymać relacje z klientem na najwyższym poziomie;

- Wprowadzenie nowych ofert w zakresie propozycji artystycznych imprez turystycznych oraz stałe podnoszenie jakości obsługi klienta - m.in. zapraszanie gości specjalnych, modyfikacje programowe, dodatkowe atrakcje itd.;

- Przygotowywanie strategii promocyjnych i realizowanie w określonym zakresie plakatów, ulotek, banerów, treści reklamowych;

2. Działania instruktorskie / doradcze / artystyczne:

- Przygotowywanie i realizowanie w przypadku podjęcia takich działań warsztatów teatralnych, artystycznych - przygotowywanie programów, zapraszanie i koordynowanie gości. Nadzorowanie realizacji programowej z ramienia organizatora;

- Przygotowywanie i przeprowadzanie programów wyjazdów zorganizowanych (obozy, kolonie letnie, zimowiska, wycieczki) dla dzieci i młodzieży (w szczególności programów o charakterze artystycznym);

- Odpowiedzialność za wprowadzanie nowych artystycznych (teatralnych, filmowych, aktorskich, kulturalnych, wokalnych, tanecznych, fotograficznych, plastycznych i innych w tej dziedzinie) kierunków rozwoju firmy ~ proponowanie warsztatów dla dzieci i młodzieży, programów szkoleniowych, programów imprez turystycznych;

- Realizowanie całościowych fotorelacji / wideo-relacje (w tym również pełne działania post-produkcji filmowej i fotograficznej);

- Realizowanie kreatywnych zdjęć i materiałów wideo na bieżące potrzeby i realizowanie firmy zgodne z główną strategią firmy.

/umowa o pracę - k. 187 - 188/

Była to pierwsza umowa o pracę ubezpieczonej.

zeznania ubezpieczonej - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku

- 00:04:53 - 00:06:48 - płyta - k. 290 w zw. z e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku

- 00:09:01 - 00:37:56 - płyta - k. 223/

Ubezpieczona w dniu 28 października 2014 roku otrzymała zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do wykonywania pracy na umówionym stanowisku.

/zaświadczenie lekarskie - k. 202/

Została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych przez A. M. od dnia 28 października 2014 roku.

/okoliczność bezsporna, a nadto - zgłoszenie - k. 196 - 197; 199/

Płatnik odprowadzała za ubezpieczoną zaliczki na podatek dochodowy i składki na ubezpieczenia społeczne.

/okoliczność bezsporna, a nadto - PIT i dokumenty kadrowo - księgowo - k. 42 - 52; k. 195 - 200/

Ubezpieczona pracowała na ul. (...) w Ł. codziennie w godzinach od 8.00 do 16.00. Jest to lokal w biurowcu, gdzie mieści się stół z 3 stanowiskami pracy, drukarka i mała kuchnia. Biuro otwierała i zamykała A. M..

/zeznania ubezpieczonej - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku

- 00:04:53 - 00:06:48 - płyta - k. 290 w zw. z e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku

- 00:09:01 - 00:37:56 - płyta - k. 223; zeznania świadka B. N. - e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 01:14:48 - 01:28:27 - płyta - k. 223; zeznania świadka J. W. - e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 01:28:57 - 01:43:03 - płyta - k. 223/

Ubezpieczona świadczyła pracę codziennie. Starsza córka chodziła w tym czasie do przedszkola, w razie potrzeby opiekowała się nią także mama i siostra wnioskodawczyni.

/zeznania ubezpieczonej - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku

- 00:04:53 - 00:06:48 - płyta - k. 290 w zw. z e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku

- 00:09:01 - 00:37:56 - płyta - k. 223; zeznania świadka B. N. - e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 01:14:48 - 01:28:27 - płyta - k. 223/

Do biura nie przychodzili klienci. Zapisy na obozy odbywały się drogą elektroniczną. Informacje były udzielane klientom telefonicznie.

/zeznania ubezpieczonej - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku

- 00:04:53 - 00:06:48 - płyta - k. 290 w zw. z e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku

- 00:09:01 - 00:37:56 - płyta - k. 223; zeznania świadka J. W. - e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 01:28:57 - 01:43:03 - płyta - k. 223/

Zatrudniony w (...) J. W. zajmował się promocją, jeżdżeniem do szkół, rozwożeniem plakatów. Płatnik zawarła z wnioskodawczynią umowę o pracę na czas nieokreślony, gdyż taką umowę zawarła także z J. W..

/zeznania ubezpieczonej - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku

- 00:04:53 - 00:06:48 - płyta - k. 290 w zw. z e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku

- 00:09:01 - 00:37:56 - płyta - k. 223; zeznania świadka J. W. - e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 01:28:57 - 01:43:03 - płyta - k. 223; dokumenty księgowo - kadrowe - k. 190 - 200; akta osobowe - k. 237/

Ubezpieczona początkowo rozwoziła plakaty razem z J. W.. Później zajęła się promocją internetową. Do jej obowiązków należało planowanie obozów, prowadzenie strony na F., tworzenie prostych grafik, montowanie filmów z obozów jako element promocyjny na przyszłość, kontaktowanie się ze szkołami i innymi klientami. Dzwoniła z telefonu płatnika, który był do dyspozycji w siedzibie firmy. Zajmowała się kanałem firmy na portalu Y. T..

/zeznania ubezpieczonej - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku - 00:04:53 - 00:06:48 - płyta - k. 290 w zw. z e-

protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 00:09:01 - 00:37:56 - płyta - k. 223; zeznania płatnika - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku - 00:08:53 - 00:11:38 - płyta - k. 290 w zw. z e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 00:39:57 - 01:04:11 - płyta - k. 223; zeznania świadka J. W. - e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 01:28:57 - 01:43:03 - płyta - k. 223; materiały reklamowe - k. 71 - 149/

Sprzedaż i organizacja obozu zaczyna się kilka miesięcy przed jego rozpoczęciem. Ubezpieczona tworzyła oferty obozów artystycznych zimowych i letnich. Z racji kontaktów w środowisku aktorskim polecała płatnikowi osoby, które mogłyby zostać instruktorami lub gośćmi specjalnymi na tematycznych obozach. Ubezpieczona podpisywała z nimi w imieniu firmy płatnika - wstępne porozumienie, a następnie płatnik zawierała z tymi osobami umowy cywilnoprawne na wykonanie konkretnych czynności.

/zeznania płatnika - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku - 00:08:53 - 00:11:38 - płyta - k. 290 w zw. z e-protokół z

dnia 4 kwietnia 2016 roku - 00:39:57 - 01:04:11 - płyta - k. 223; zeznania świadka J. W. - e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 01:28:57 - 01:43:03 - płyta - k. 223; porozumienia dot. współpracy - k. 64 - 69; zestawienie - k. 184 - 186/

Dzięki pracy ubezpieczonej płatnik podpisała umowy zlecenia z M. K. (1), K. Z., M. K. (2). Płatnikowi udało się też nawiązać kontakt z aktorami: D. M., A. B., K. T..

/zeznania płatnika - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku - 00:08:53 - 00:11:38 - płyta - k. 290 w zw. z e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 01:04:11 - 01:11:43 - płyta - k. 223; zeznania świadka J. W. - e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 01:28:57

- 01:43:03 - płyta - k. 223; zeznania świadka M. K. (2) - e-protokół z dnia 12 września 2016 roku - 00:15:35 - 00:19:10 - płyta - k. 255; zeznania świadka M. K. (1) - e-protokół z dnia 12 września 2016 roku - 00:20:34 - 00:23:16 - płyta - k. 255; zestawienie - k. 184 - 186/

Jedną z osób, które miały prowadzić warsztaty wokalne na obozie była A. K. – koleżanka wnioskodawczyni z czasów szkolnych. A. K. była uczestniczką programu (...) V. of (...). Miała opowiedzieć dzieciom o udziale w programie, uczyć intonacji głosu, ekspresji muzycznej, zachowania się przed kamerą. Podpisała wstępne porozumienie, ale warsztaty nie doszły do skutku, ponieważ zgłosiło się na nie za mało osób.

/zeznania świadka A. K. - e-protokół z dnia 12 września 2016 roku - 00:12:17 - 00:15:35 - płyta - k. 255/

M. K. (2) ubezpieczona poznała na obozie zorganizowanym przez płatnika latem 2014 roku. M. K. (2) była wówczas kierownikiem obozu. Wnioskodawczyni podpisała z nią wstępne porozumienie na uczestnictwo w obozie w kolejnym roku. Takie porozumienie ubezpieczona podpisała też z aktorem M. K. (1), którego znała wcześniej od kilku lat. Brał on udział w obozie letnim w 2015 roku.

/zeznania świadka M. K. (2) - e-protokół z dnia 12 września 2016 roku - 00:15:35 - 00:20:34 - płyta - k. 255; zeznania świadka M. K. (1) - e-protokół z dnia 12 września 2016 roku - 00:20:34 - 00:23:16 - płyta - k. 255/

Ubezpieczona oraz J. W. codziennie podpisywali listy obecności.

/zeznania ubezpieczonej - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku - 00:04:53 - 00:06:48 - płyta - k. 290 w zw. z e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 00:09:01 - 00:37:56 - płyta - k. 223; listy obecności - k. 207 - 210; zeznania świadka J. W. - e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 01:28:57 - 01:43:03 - płyta - k. 223/

Wnioskodawczyni oraz J. W. otrzymywali wynagrodzenie w gotówce.

/listy przychodów, płac, karty wynagrodzeń - k. 211 - 215; zeznania ubezpieczonej - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku - 00:04:53 - 00:06:48 - płyta - k. 290 w zw. z e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 01:43:03 - 01:43:28 - płyta - k. 223; zeznania świadka J. W. - e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 01:28:57 - 01:43:03 - płyta - k. 223;

W tym samym okresie ubezpieczona miała zawarte umowy cywilnoprawne z Teatrem Małym w Manufakturze. Sezon zaczął się we wrześniu 2014 roku. Spektakle odbywały się wieczorem, ale często były odwoływane z powodu braku widzów. Ubezpieczona w tym czasie nie grała w serialach.

/zeznania ubezpieczonej - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku - 00:04:53 - 00:06:48 - płyta - k. 290 w zw. z e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 00:37:56 - 00:39:57 - płyta - k. 223/

E. N. brała udział w następujących spektaklach w Teatrze Małym w Manufakturze w dniach:

- 5 października 2014 roku - Zemsta - g. 17:15 - spektakl odwołany;

- 19 października 2014 roku - B. - g. 13:00 - próba generalna;

- 24 października 2014 roku - B. - g. 19:15;

- 3 listopada 2014 roku - B. - g. 18:30;

- 28 listopada 2014 roku - B. - g. 16:30;

- 18 stycznia 2015 roku - B. - g. 16:30.

/zestawienie - k. 276/

W dniu 3 listopada 2014 roku ubezpieczona grała spektakl w Teatrze Małym w Manufakturze. W trakcie spektaklu dostała silnego plamienia i z tego powodu udała się do Szpitala im. (...) w Ł.. Tam wykonano u niej badanie ginekologiczne, USG oraz test ciążowy. Z badań wynikało, że ubezpieczona jest we wczesnej ciąży. Ubezpieczona otrzymała lek hormonalny w celu podtrzymania ciąży. Lekarz zalecił ubezpieczonej hospitalizację ze względu na zagrożoną ciążę. Ubezpieczona podpisała oświadczenie, że nie wyraża zgody na pobyt w szpitalu.

/zeznania ubezpieczonej - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku

- 00:04:53 - 00:06:48 - płyta - k. 290 w zw. z e-protokół z dnia 12 września 2016 roku

- 00:07:25 - 00:09:26 - płyta - k. 255; zeznania świadka B. M. - e-protokół z dnia 16 stycznia 2017 roku - 00:09:35 - 00:17:16 - płyta - k. 275; dokumentacja medyczna - k. 245/

Ciąża była wówczas na bardzo wczesnym etapie. Lekarz nie potrafił jeszcze ocenić, który jest tydzień ciąży.

/zeznania świadka B. M. - e-protokół z dnia 16 stycznia 2017 roku - 00:15:39 - 00:20:15 - płyta - k. 275; dokumentacja medyczna - k. 245/

Ciąża ubezpieczonej została potwierdzona w badaniu lekarskim w dniu 29 listopada 2014 roku.

/karta ciąży - k. 167 - 170; dokumentacja medyczna - k. 177; k. 242/

W listopadzie 2014 roku ubezpieczona poinformowała A. M., że jest w ciąży. Od dnia 30 stycznia 2015 roku wnioskodawczyni stała się niezdolna do pracy w związku z ciążą.

/zeznania ubezpieczonej - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku

- 00:04:53 - 00:06:48 - płyta - k. 290 w zw. z e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku

- 00:09:01 - 00:37:56 - płyta - k. 223; zeznania świadka B. N. - e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 01:14:48 - 01:28:27 - płyta - k. 223; dokumentacja medyczna - k. 177; k. 179/

Ubezpieczona zajmowała się załatwianiem kadr na obóz artystyczny, który odbył się w lutym 2015 roku, gdy przebywała na zwolnieniu lekarskim. Na obozie było około 40 osób.

/zeznania ubezpieczonej - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku

- 00:04:53 - 00:06:48 - płyta - k. 290 w zw. z e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku

- 00:09:01 - 00:37:56 - płyta - k. 223/

W dniu 4 lipca 2015 roku wnioskodawczyni urodziła córkę.

/okoliczność bezsporna, odpis aktu urodzenia - k. 171/

W okresie nieobecności ubezpieczonej, część obowiązków skarżącej wykonywał J. W.. Płatnik zawierała nadto umowy cywilnoprawne z M. R., która pomagała jej w pracach biurowych i różnych formalnościach. Pomagała również przy organizacji nagrań, zamieszczała na portalu F. materiały przygotowane przez płatnika. Nie przychodziła do biura codziennie.

/zeznania ubezpieczonej - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku

- 00:04:53 - 00:06:48 - płyta - k. 290 w zw. z e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku

- 00:09:01 - 00:37:56 - płyta - k. 223; zeznania płatnika - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku - 00:08:53 - 00:11:38 - płyta - k. 290 w zw. z e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 00:39:57 - 01:04:11 - płyta - k. 223; umowy - k. 237; zestawienie - k. 184 - 186/

Wysokość wynagrodzenia M. R. zależała wówczas od czynności, które miała wykonać i okresu, na jaki zawarta była umowa.

/zeznania płatnika - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku - 00:08:53 - 00:11:38 - płyta - k. 290 w zw. z e-protokół z dnia 4 kwietnia 2016 roku - 01:04:11 - 01:11:43 - płyta - k. 223/

Po zakończeniu urlopu macierzyńskiego i wypoczynkowego w dniu 25 sierpnia 2016 roku ubezpieczona powróciła do pracy u płatnika. Na wniosek wnioskodawczynie ograniczono wymiar czasu pracy do ¼ etatu i ustalono wynagrodzenie w wysokości proporcjonalnej do niższego wymiaru czasu pracy. Wnioskodawczynie wykonuje pracę na tym samym stanowisku, z tym samym zakresem obowiązków. Firma płatnika zmieniła jednak siedzibę i obecnie mieści się przy ul. (...) lok. 9 w Ł..

/zeznania ubezpieczonej - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku - 00:04:53 - 00:06:48 - płyta - k. 290; zeznania płatnika - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku - 00:08:53 - 00:11:38 - płyta - k. 290/

Obecnie A. M. zajmuje się również organizacją wycieczek szkolnych. Zakres obowiązków ubezpieczonej poszerzył się o wysyłanie umów do klientów, poszukiwanie kadry i animatorów na wycieczki. Zajmuje się m. in. tworzeniem harmonogramu wycieczek. Prowadzi korespondencję mailową z klientami. Obecnie każdy pracownik ma własną skrzynkę mailową.

/zeznania ubezpieczonej - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku - 00:06:48 - 00:08:53 - płyta - k. 290; zeznania płatnika - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku - 00:08:53 - 00:11:38 - płyta - k. 290; korespondencja mailowa wnioskodawczynie od marca 2017 roku - k. 292 - 487/

M. R. została zatrudniona na podstawie umowy o pracę i pracuje razem z wnioskodawczynią w biurze. M. R. otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 2.000,00 zł netto. Wnioskodawczynie świadczy pracę od godziny 8.00 do 10.00 lub od 9.00 do 11.00.

/zeznania wnioskodawczynie - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku - 00:06:48 - 00:08:53 - płyta - k. 290; zeznania płatnika - e-protokół z dnia 5 kwietnia 2017 roku - 00:08:53 - 00:12:43 - płyta - k. 290; dokumenty księgowo - kadrowe - k. 190 - 200/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie całokształtu materiału dowodowego w postaci powołanych dokumentów oraz zeznań ubezpieczonej, zeznań płatnika i zeznań świadków: pracownika J. W. i osób współpracujących z płatnikiem: B. N., który jest zarazem mężem ubezpieczonej, M. K. (2), M. K. (1) i A. K., a także lekarza B. M., która na początku ciąży przeprowadziła badanie ubezpieczonej.

Tak zgromadzony materiał dowodowy pozwolił na ustalenie, że ubezpieczona faktycznie świadczyła pracę na rzecz płatnika składek (...) A. M.. Spójne i zgodne zeznania ubezpieczonej i płatnika zostały w tym zakresie potwierdzone zeznaniami świadków.

Przede wszystkim Sąd miał na względzie zeznania J. W. oraz osób, które na podstawie porozumień i umów cywilnoprawnych uczestniczyły w obozach organizowanych przez płatnika jako instruktorzy i prowadzący warsztaty. B. N. potwierdził, że ubezpieczona i płatnik poznały się w czasie obozu, na którym był instruktorem. Płatnik wyjaśniła, dlaczego poszukiwała pracownika na stanowisko: instruktor/doradca artystyczny, copywriter, referent ds. marketingu i PR-u. Ubezpieczona ze względu na swoje wykształcenie i znajomości wśród artystów okazała się być odpowiednią kandydatką na to stanowisko. W toku postępowania wykazała, że jej praca w teatrze nie kolidowała z pracą u płatnika składek. Spektakle nie odbywały się często, zdarzało się że były odwoływane,

a ponadto odbywały się w godzinach późno - popołudniowych i wieczornych.

Ubezpieczona wykazała, że faktycznie wykonywała powierzone jej obowiązki. Skarżąca kontaktowała się z klientami, zajmowała się promocją i organizacją obozów, w tym kompletowaniem kadry. Płatnik i ubezpieczona wyjaśniły, że organizacja obozu musiała rozpocząć się na długo przed jego rozpoczęciem. Zatrudnienie ubezpieczonej było potrzebne wobec rozwoju działalności firmy (...). Co więcej, ubezpieczona wróciła do pracy po zakończeniu urlopu macierzyńskiego na tożsame stanowisko, z tą różnicą, że został ograniczony wymiar czasu pracy.

Podkreślić należy również, że M. R., która na podstawie umowy zlecenia przejęła część obowiązków ubezpieczonej, ostatecznie została zatrudniona przez płatnika na podstawie umowy o pracę i do dziś wykonuje swoje obowiązki za wynagrodzeniem, jakie poprzednio otrzymywała ubezpieczona. Jej zatrudnienie było potrzebne również z tego względu, że ubezpieczona wróciła na razie do pracy na ¼ etatu. Oznacza to, że nie było to stanowisko utworzone specjalnie dla ubezpieczonej, tylko na potrzeby zapewnienia jej tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, ale miało swoje gospodarcze uzasadnienie dla rozwoju i obrotów firmy. Powrót do pracy ubezpieczonej został udowodniony również poprzez złożenie bogatej korespondencji mailowej, którą prowadzi z klientami i osobami współpracującymi pod indywidualnie nadanym jej służbowym adresem e-mail.

W ocenie Sądu zgodne i wzajemnie uzupełniające się zeznania stron oraz świadków pozwalają zatem na ustalenie faktycznego zakresu obowiązków ubezpieczonej w ramach zatrudnienia w (...) A. M. i rzeczywistego charakteru stosunku prawnego łączącego strony umowy o pracę z dnia 28 października 2014 roku.

Zeznania ubezpieczonej i płatnika nie budzą wątpliwości co do ich wiarygodności i znajdują potwierdzenie w załączonej dokumentacji zatrudnienia ubezpieczonej i w zeznaniach świadków. Sąd na podstawie tak zgromadzonego materiału dowodowego przyjął, że ubezpieczona rzeczywiście świadczyła pracę na rzecz płatnika.

Stan zdrowia ubezpieczonej pozwalał na podjęcie pracy, czego dowodem jest zaświadczenie wydane przez lekarza medycyny pracy. Zgromadzona dokumentacja medyczna z okresu ciąży poświadcza, że w chwili zawierania umowy o pracę ciąża ubezpieczonej była na bardzo wczesnym etapie. Ubezpieczona mogła, choć nie musiała o tym jeszcze wiedzieć. Nawet jednak, jeśli uznała, że zatrudnienie na czas nieokreślony na podstawie umowy o pracę, jest ze względu na jej stan korzystne i umożliwi jej skorzystanie ze świadczeń ubezpieczeniowych w związku z ciążą i macierzyństwem, to ma to drugorzędne znaczenie wobec ustalenia, że ubezpieczona powierzone jej obowiązki faktycznie wykonywała przez pierwsze miesiące po zatrudnieniu.

Dokumentacja medyczna potwierdza, że ubezpieczona stała się niezdolna do pracy od dnia 30 stycznia 2015 roku i w związku z zagrożeniem ciąży nie mogła wrócić do pracy, ostatecznie jednak, po urodzeniu dziecka i zakończeniu urlopu macierzyńskiego oraz wypoczynkowego powróciła na zajmowane wcześniej stanowisko.

Zeznania świadków i płatnika potwierdzają przy tym, że pomysł na zatrudnienie ubezpieczonej pojawił się już w czasie letniego obozu w 2014 roku, a zatem na kilka miesięcy przed zatrudnieniem. Ubezpieczona nie była wcześniej nigdzie zatrudniona. Podjęła pracę, w której mogła wykorzystywać swoje doświadczenie, wiedzę i znajomości.

Wbrew stanowisku organu rentowego nie ma zatem w rozpoznawanej sprawie okoliczności, które mogłyby podważyć fakt wykonywania przez nią pracy w (...) A. M.. Ubezpieczona nie miała przy tym obowiązku informowania potencjalnego pracodawcy o ciąży, a jej motywacja do poszukiwania dodatkowego zatrudnienia jest kwestią drugorzędną.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie E. N. zasługuje na uwzględnienie w świetle zgromadzonego materiału dowodowego, co skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1 oraz art. 12 ust 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz. U. z 2016 roku, poz. 963 ze zm.) obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu - podlegają pracownicy, czyli osoby fizyczne pozostające w stosunku pracy, w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Jak stanowi art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t. j. Dz. U. z 2016 roku, poz. 372 ze zm.) osobom objętym ubezpieczeniem społecznym przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i wysokości określonych ustawą w razie choroby i macierzyństwa.

Kwestią sporną w rozpoznawanej sprawie było, czy E. N. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym jako pracownik płatnika składek (...) A. M.. O uznaniu stosunku łączącego strony za stosunek pracy rozstrzygają przepisy prawa pracy.

Zgodnie z art. 22 § 1 Kodeksu pracy przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca – do zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem. O tym, że strony zawarły umowę o pracę nie decyduje zatem samo formalne jej spisanie, lecz faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy. Jedną z najważniejszych cech pracy świadczonej w ramach stosunku pracy jest podporządkowanie pracownika.

Najistotniejszymi elementami stosunku pracy są: dobrowolność zobowiązania, obowiązek pracownika świadczenia pracy osobiście, w sposób ciągły, podporządkowany poleceniom pracodawcy, który jest obowiązany do wynagrodzenia pracownika za świadczoną na jego rzecz pracę, ponoszenie ryzyka gospodarczego, produkcyjnego i osobowego przez pracodawcę, staranne działanie w procesie pracy. Jak zważył Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 października 1998 roku (sygn. akt I PKN 416/98, publ. OSNAPiUS 1999, nr 24, poz. 775) brak bezwzględnego obowiązku osobistego świadczenia pracy wyklucza możliwość zakwalifikowania stosunku prawnego jako umowy o pracę (tak SN w wyroku z dnia 28.10.1998 r, I PKN 416/98). Zgodnie z art. 80 k.p. wynagrodzenie przysługuje pracownikowi za wykonaną pracę, a nie jej rezultat. Pracodawca może również wymierzać określone przepisami prawa pracy kary w ramach odpowiedzialności porządkowej.

Art. 22 § 1¹ k.p. wskazuje, że zatrudnienie w warunkach określonych w § 1 jest zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, bez względu na nazwę zawartej przez strony umowy. Jak trafnie przyjął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 kwietnia 1999 roku (I PKN 642/98, OSNAPiUS 2000, nr 11, poz. 417) nazwa umowy nie ma znaczenia, jeżeli nawiązany stosunek pracy ma cechy wskazane w art. 22 § 1 k.p.

Organ rentowy stanął na stanowisku, że umowa o pracę zawarta między ubezpieczoną a płatnikiem składek, jest nieważna, ponieważ nie doszło faktycznie do nawiązania stosunku pracy.

Tymczasem ubezpieczona wykazała, że zgodnym zamiarem stron umowy o pracę z dnia 28 października 2014 roku było nawiązanie stosunku pracy. Realizowane były bowiem wszystkie jego elementy. Ubezpieczona świadczyła pracę pod kierownictwem pracodawcy. Jej praca i obecność w pracy była na bieżąco kontrolowana i weryfikowana przez pracodawcę. Efektem jej pracy była odpowiednia organizacja obozów z udziałem osób, które czynią je bardziej atrakcyjnymi dla uczestników. W ten sposób ubezpieczona promowała również (...) A. M. i pozyskiwała kolejnych klientów oraz instruktorów.

Nie jest zatem zasadne stanowisko organu rentowego, który w zawartej pomiędzy stronami umowy upatruje pozorności, m. in. ze względu na okoliczność rozpoczęcia pracy w czasie ciąży i powstania niezdolności do pracy w stosunkowo krótkim czasie od chwili zatrudnienia. Pamiętać należy bowiem, że samo przekonanie, że kobieta w ciąży zawarła umowę o pracę w celu uzyskania ochrony ubezpieczeniowej w związku macierzyństwem w żadnym razie nie uzasadnia wyłączenia z ubezpieczeń społecznych.

Ustaleniu zawsze powinno podlegać zatem, czy strony miały rzeczywisty zamiar wywołania skutków prawnych wynikających z pozornego oświadczenia woli, przy czym brak tego zamiaru dotyczy samej treści czynności prawnej, np. brak zamiaru świadczenia oznaczonej w umowie pracy (tak też Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 10 maja 2016 roku, sygn. akt III AUa 1467/15, publ. LEX nr 2062051).

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Główną cechą czynności pozornej jest brak zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie łączą się z oświadczeniem określonej treści. Zachodzi wtedy świadoma,

z góry założona sprzeczność między złożonym oświadczeniem, a realnym zgodnym zamiarem obu stron czynności prawnej. Celem zaś tego działania jest, jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 marca 2004 roku w sprawie o sygn. akt III CK 456/02 (publ. Legalis nr 68095), „upozorowanie woli stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana”. Konsekwencją takiego działania jest uznanie takiego oświadczenia za nieważne, pozbawione cechy konstytutywności. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności.

Podsumowując czynność prawna pozorna to taka, która zawiera następujące elementy:

- 1) oświadczenie musi być złożone tylko dla pozorów,
- 2) oświadczenie musi być złożone drugiej stronie,
- 3) adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów.

Wskazane elementy muszą wystąpić łącznie, brak któregokolwiek z nich nie pozwala na uznanie czynności prawnej za dokonaną jedynie dla pozorów. Osoba składająca oświadczenie woli dla pozorów nie chce, aby powstały takie skutki prawne, jakie normalnie prawo łączy z tego typu oświadczeniem, ponieważ nie chce w ogóle wywoływać żadnych skutków (pozorność czysta) albo chce wywołać inne te, które wynikałyby ze złożonego przez nią oświadczenia woli (pozorność kwalifikowana). Za pozorne uznać można jedynie oświadczenia woli skierowane do określonego adresata, który zgadza się na pozorność danej czynności prawnej. Zgoda musi być wyraźna i nie budzić żadnych wątpliwości. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 lutego 1998 roku (sygn. akt II CKN 816/97), publ. LEX nr 56813 „nieważność czynności prawnej z powodu pozorności złożonego oświadczenia woli może być stwierdzona tylko wówczas, gdy brak zamiaru wywołania skutków prawnych został przejawiony wobec drugiej strony tej czynności otwarcie tak, że miała ona pełną świadomość co do pozorności złożonego wobec niej oświadczenia woli i co do rzeczywistej woli jej kontrahenta i w pełni się z tym zgadza” (wyrok SN z dnia 25 lutego 1998 r., II CKN 816/97, Lex nr 56813). Zgoda drugiej strony czynności prawnej na jej pozorność musi być wyrażona najpóźniej w chwili jej dokonywania. Czynność prawna pozorna jest dotknięta nieważnością bezwzględnie i nie wywołuje żadnych skutków prawnych od początku (ex tunc).

Podkreślenia wymaga przy tym, że ta sama czynność prawna nie może być równocześnie kwalifikowana jako pozorna (art. 83 § 1 k.c.) i mająca na celu obejście ustawy (art. 58 § 1 k.c.) (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 marca 2006 roku, sygn. akt II PK 163/05, publ. OSNP 2007, nr 5-6, poz. 71). Powołane przepisy stanowią odrębne i wykluczające się wzajemnie podstawy nieważności czynności prawnej. Czynność pozorna jest zawsze nieważna. Niekiedy ważna może być czynność ukryta. Dopiero wówczas jest możliwe badanie jej treści i celu w świetle kryteriów wyrażonych w art. 58 k.c. Nie jest więc możliwe obejście prawa poprzez dokonanie czynności prawnej pozornej (por. np. W. W., Obejście prawa jako przyczyna nieważności czynności prawnej, *Kwartalnik Prawa Prywatnego* 1999 nr 1, s. 69).

O czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy można mówić wówczas, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających

z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie jest natomiast obejściem prawa dokonanie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro z zawarciem

umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego

i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia nie może być kwalifikowane jako obejście prawa. W sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa (tak też SN w wyroku z dnia 2 lipca 2008 r., sygn. akt II UK 334/07, publ. LEX nr 531865).

Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lutego 2010 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt II UK 204/09 (Lex nr 590241), zgodnie z którym, o tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych.

Nadto Sąd Najwyższy w wyrok z dnia 25 stycznia 2005 roku (II UK 141/04, OSNP 2005/15/235), stwierdza, że stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.).

W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 43/10 (Lex nr 619658) wskazano z kolei, że umowa o pracę jest zawarta dla pozor, a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli strony z góry zakładają, iż nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowych oraz wypadkowego i chorobowego, to podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń nie jest obejściem prawa.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 74/10 (Lex nr 653664) stwierdzono zaś, że podstawą ubezpieczenia społecznego jest rzeczywiste zatrudnienie, a nie sama umowa o pracę (art. 22 k.p., art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 pkt 1 w/w ustawy). Umowa o pracę nie jest czynnością wyłącznie kauzalną, gdyż w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy. Brak pracy podważa sens istnienia umowy o pracę. Innymi słowy jej formalna strona, nawet połączona ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, nie stanowi podstawy takiego ubezpieczenia.

Z powyższego jednoznacznie wynika, że motywacja skłaniająca do zawarcia umowy o pracę nie ma znaczenia dla jej ważności przy założeniu, że nastąpiło rzeczywiste jej świadczenia zgodnie z warunkami określonymi w art. 22 § 1 k.p. Tym samym nie można czynić odwołującej się zarzutów, że zawarła kwestionowaną umowę o pracę jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych, pod tym jednak warunkiem, że na podstawie tej umowy realizowała zatrudnienie o cechach pracowniczych.

Zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 sierpnia 2013 roku, sygn. akt II UK 11/13 (LEX nr 1375189), jeżeli strony umowy o pracę nie zamierzają wywołać skutku prawnego w postaci nawiązania stosunku pracy, a ich oświadczenia uzewnętrznione umową o pracę zmierzają wyłącznie do wywołania skutku w sferze ubezpieczenia społecznego, to taka umowa jako pozorna jest nieważna (art. 83 § 1 k.c.).

Głównym celem zawarcia umowy o pracę winno być zatem nawiązanie stosunku pracy, a jedynie rezultatem i pośrednim celem zatrudnienia jest uzyskanie wskazanych korzyści. Podkreślić przy tym należy, że zarówno przepisy

prawa pracy, prawa ubezpieczeń społecznych, jak i przepisy ustrojowe pozwalają kształtować elementy stosunku pracy zgodnie z wolą stron.

Mając na uwadze dotychczas poczynione rozważania prawne należy podkreślić, że w realiach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy w Łodzi w celu dokonania kontroli prawidłowości zaskarżonej decyzji organu rentowego musiał ustalić zatem, czy pomiędzy wnioskodawczynią, a płatnikiem składek istotnie doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy w warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p.

Jak już wcześniej wykazał Sąd Okręgowy, nie można mieć wątpliwości, że umowa o pracę zawarta z wnioskodawczynią w dniu 28 października 2014 roku jest ważna. Stanowisko takie uzasadniają bowiem okoliczności faktyczne.

Wykazano, że płatnik miał potrzebę zatrudnienia pracownika na stanowisku instruktor/doradca artystyczny, copywriter, referent ds. marketingu i PR-u. Ubezpieczona spełniła oczekiwania A. M. i podjęła pracę umówionym stanowisku, zgodną z posiadanymi kwalifikacjami, za adekwatnym wynagrodzeniem. Płatnik była zadowolona z pracy ubezpieczonej. Z jej pomocą zorganizowała m.in. obóz zimowy w 2015 roku. Do obowiązków wnioskodawczynie należało planowanie obozów, prowadzenie strony na F., tworzenie prostych grafik, montowanie filmów z obozów jako element promocyjny na przyszłość, kontaktowanie się ze szkołami i innymi klientami. Promocja firmy pozwoliła jej na rozwój i poszerzenie profilu działalności. Z racji kontaktów w środowisku aktorskim wnioskodawczynie poleciła płatnikowi osoby, które mogłyby zostać instruktorami lub gośćmi specjalnymi na tematycznych obozach. Ubezpieczona podpisywała z nimi w imieniu firmy płatnika - wstępne porozumienia. Dzięki pracy ubezpieczonej płatnik podpisał także umowy zlecenia z M. K. (1), K. Z., M. K. (2). Płatnikowi udało się też nawiązać kontakt z aktorami: D. M., A. B., K. T..

Istotnym jest również, że ubezpieczona powróciła do pracy po urlopie macierzyńskim oraz urlopie wypoczynkowym i wykonuje nadal zatrudnienia, z tym, że w ograniczonym wymiarze czasu pracy.

Jednocześnie ustalone okoliczności faktyczne sprawy uprawniają Sąd do oceny wynagrodzenia określonego w zawartej umowie o pracę. Zgodnie z art. 78 k.p. wynagrodzenie za pracę powinno być tak ustalone, aby odpowiadało w szczególności rodzajowi wykonywanej pracy i kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu, a także uwzględniało ilość i jakość świadczonej pracy. Otrzymywana przez skarżącą kwota wynagrodzenia 2.774,96 zł brutto, biorąc pod uwagę zakres wykonywanych czynności nie może być zdaniem Sądu uznana za wygórowaną.

Nawet jeśli z uwagi na ciężę zależało ubezpieczonej na zapewnieniu sobie możliwości uzyskania tytułu ubezpieczeń społecznych do świadczeń związanych z macierzyństwem, to jak wynika z przeprowadzonych wcześniej rozważań prawnych, nie można jej czynić z tego powodu zarzutów, pod warunkiem, że pracę tę rzeczywiście wykonywała.

Ubezpieczona praktycznie do końca stycznia 2015 roku wykonywała powierzone jej zadania. A zatem wobec udowodnienia zgodnego zamiaru realizacji stosunku pracy przez obie strony oraz świadczenia pracy w rozumieniu art. 22 § 1 k.p. przez ubezpieczoną, kwestią drugorzędną pozostaje jej motywacja poszukiwania zatrudnienia w ramach stosunku pracy.

W istniejącym stanie faktycznym należy zatem stwierdzić, że strony zawierając umowę o pracę, miały zamiar wywołania skutków wynikających z umowy o pracę i realizacji stosunku pracy. Zgłoszenie wnioskodawczynie z tego tytułu do ubezpieczeń społecznych było zatem ważne i skutkowało objęciem jej obowiązkowymi ubezpieczeniami pracowniczymi.

Na mocy art. 83 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących m.in. zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i przebiegu ubezpieczeń, a zatem ma prawo do kwestionowania podstaw ubezpieczenia w tym umów o pracę, jako że rodzą one skutki

w dziedzinie ubezpieczeń społecznych.

Jednak w takiej sytuacji to na organie rentowym spoczywa obowiązek udowodnienia pozorności umowy lub jej sprzeczności z zasadami współżycia społecznego, w myśl art. 6 k.c. Stanowisko takie zajął także Sąd Najwyższy np. w wyroku z dnia 15 lutego 2007 r., I UK 269/06, OSNP 2008 nr 5-6, poz. 78, w którym stwierdził, iż na organie rentowym, który przyjął zgłoszenie do ubezpieczenia pracowniczego i nie kwestionował tytułu tego zgłoszenia oraz przyjmował składki, spoczywa ciężar dowodu, że strony umowy o pracę złożyły fikcyjne oświadczenia woli.

Zdaniem Sądu Okręgowego, organ rentowy w żaden sposób nie udowodnił, iż zakwestionowana przez niego umowa o pracę miała charakter pozorny, czy była sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie tylko potwierdził fakt wykonywania przez ubezpieczoną pracy na rzecz płatnika, ale wykluczył pozorny charakter zatrudnienia.

O pozorności można mówić jedynie wówczas, gdy oświadczenie woli złożone jest drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. A zatem gdy strony niejako udawałyby, że dokonują jakiejś czynności prawnej np. zawierają umowę o pracę. A. M. natomiast chciała zatrudnić skarżącą i miała ku temu faktyczne powody. Skarżąca zaś świadczyła pracę i otrzymywała stosowne wynagrodzenie. A zatem niewątpliwie brak było po obydwu stronach zgody na zatrudnienie pozorne.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy w Łodzi, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że E. N. jako pracownik u płatnika składek C. A. M. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 28 października 2014 roku.

Mając na uwadze wynik postępowania, Sąd o kosztach procesu orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 11 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t. j. Dz. U. 2013, poz. 490) w brzmieniu nieuwzględniającym jeszcze zmiany wprowadzonej przez § 1 pkt 3b Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 lipca 2015 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1078) – mając przy tym na uwadze, że pełnomocnik skarżącej nie określił przy żądaniu zasądzenia kosztów wartości przedmiotu sporu.

Sąd zastosował ww. rozporządzenie z uwagą na datę wniesienia odwołania od zaskarżonej decyzji. Nie miało zatem zastosowania Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1804), które obowiązuje od dnia 1 stycznia 2016 roku (zmienione Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2016 roku, poz. 1667)) i stanowi w § 21, że do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe do czasu zakończenia postępowania w danej instancji.

Sąd zasądził zatem od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz E. N. kwotę 60,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron.

22 maja 2017 roku

M.U.